

SKLEPNI PREDLOGI GENERALNE PRAVOBRANILKE

CHRISTINE STIX-HACKL,

predstavljeni 8. junija 2004¹

I – Uvodne ugotovitve

II – Pravni okvir

A – Ureditev Skupnosti

2. Člen 1 Direktive vsebuje določbe o področju uporabe Direktive. Med drugim je v njem določeno:

1. Ta predlog za sprejetje predhodne odločbe je eden od štirih vzporednih postopkov² glede razlage Direktive 96/9/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. marca 1996 o pravnem varstvu podatkovnih baz³ (v nadaljevanju: Direktiva). Ta postopek in drugi postopki imajo za predmet tako imenovano pravico *sui generis* in njen obseg na področju športnih stav.

„Ta direktiva zadeva pravno varstvo baz podatkov v vseh oblikah.

(2) Za namene te direktive izraz ‚baza podatkov‘ pomeni zbirko neodvisnih del, podatkov ali drugega gradiva. Ki je sistematično in metodično razporejeno in individualno dostopno z elektronskimi in drugimi sredstvi.“

1 – Jezik izvirnika: nemščina.

2 – Gre za postopke v zadevah C-46/02, C-203/02 in C-444/02, ki še vsi potekajo in za katere bomo sklepne predloge ravno tako predstavila danes (sodbi z dne 9. novembra 2004, ZOdl., str. I-10415, I-10497 in I-10549).

3 – UL L 77, str. 20.

3. Poglavje III s členi 7 do 11 ureja pravico *sui generis*. V členu 7, ki ureja predmet varstva, je med drugim določeno:

do nadzora ponovne prodaje tega primerka v Skupnosti.

„(1) Države članice predvidijo pravico izdelovalca baze podatkov, pri katerem je prišlo do kakovostno in/ali količinsko znatne naložbe v pridobivanje, preverjanje in predstavitev vsebine, da prepreči neupravičeno jemanje izvlečkov in/ali ponovno uporabo celotne vsebine te baze podatkov ali njenega bistvenega dela, ocenjenega kakovostno in/ali količinsko.

Javno posojanje ni dejanje jemanja izvlečkov ali ponovne uporabe.

(3) Pravica iz odstavka 1 se lahko prenese, odstopi ali podeli z licenčno pogodbo.

(2) V tem poglavju:

[...]

a) ‚jemanje izvlečkov‘ pomeni stalni ali začasni prenos celotne vsebine baze podatkov ali njenega bistvenega dela na drug nosilec na katerikoli način in v katerikoli obliki;

(5) Ponavljajoče se in sistematično jemanje izvlečkov in/ali ponovna uporaba nebistvenih delov vsebine baze podatkov, če so to dejanja, ki nasprotujejo normalni uporabi te baze podatkov ali neupravičeno škodijo zakonitim interesom izdelovalca baze podatkov, ni dovoljeno.“

b) ‚ponovna uporaba‘ pomeni vsako obliko dajanja na voljo javnosti celotne vsebine baze podatkov ali njenega bistvenega dela z distribuiranjem primerkov, z dajanjem v najem, s sprotnim prenosom (on-line) ali drugimi oblikami prenosa. Prva prodaja primerka baze podatkov s strani imetnika pravic ali z njegovim privoljenjem v Skupnosti izčrpa pravico

4. V členu 8, ki ureja pravice in dolžnosti zakonitih uporabnikov, v odstavku 1 je določeno naslednje:

„1. Izdelovalec baze podatkov, ki je na kakršenkoli način dana na voljo javnosti,

zakonitemu uporabniku baze podatkov ne sme preprečiti jemanja izvlečkov in/ali ponovne uporabe za kakršenkoli namen nebitvenih delov njene vsebine, ocenjenih kakovostno in/ali količinsko. Kadar je zakoniti uporabnik pooblaščen le za jemanje izvlečkov in/ali ponovno uporabo dela baze podatkov, se ta odstavek uporablja le za tisti del.“

3. aprila 1998, katerega namen je bil prenos Direktive. Zdaj se glasi:

„Avtor

5. V členu je 9 predvideno, da lahko države članice določijo izjeme od pravice *sui generis*.

1. seznamov, razpredelnic, programov in drugih podobnih nosilcev, ki združujejo veliko količino podatkov, ali

2. baze podatkov, katerih pridobivanje, preverjanje ali predstavitev vsebine zahteva precejšnje naložbe,

B – Nacionalna ureditev

6. Pred spremembo zaradi Direktive je bilo v členu 49(1) tekijänoikeuslaki (zakona o avtorski pravici) (34/1991) določeno, da sezname, razpredelnice, programi ali drugi podobni dokumenti, ki združujejo veliko količino podatkov, brez soglasja avtorja ne smejo biti reproducirani deset let od objave.

ima izključno pravico, da razpolaga s celoto ali z bistvenim delom, ocenjenim kakovostno ali količinsko, vsebine svojega dela, tako da jo reproducira ali daje na voljo javnosti.“

III – Spor o glavni stvari in vprašanja za predhodno odločanje

A – Splošni del

7. Člen 49(1) zakona o avtorski pravici je bil spremenjen z zakonom št. 250/1998 z dne

8. V Angliji profesionalna nogometna prvenstva organizirata „Football Association

Premier League Limited“ in „Football League Limited“, na Škotskem pa „The Scottish Football League“. Premier League in Football League (z Division One, Division Two in Division Three) skupaj obsegata štiri lige. Pred vsako igralno sezono se izdelajo koledarji tekem, ki se v vsaki od lig odigrajo med sezono. Podatki so elektronsko shranjeni in so individualno dostopni. Koledarji so med drugim predstavljeni v tiskanih brošurah, in sicer po kronološkem vrstnem redu in posebej za vsako od moštev, ki igrajo v določeni ligi. Tekmovalni pari so zapisani v obliki X proti Y (npr. Southampton proti Arsenalu). V vsaki sezoni je predvideno okrog 2000 tekem, ki so razdeljene na 41 tednov.

B – Posebni del

10. Ta predlog za sprejetje predhodne odločbe izhaja iz tožbe, ki jo je družba Fixtures vložila proti družbi Oy Veikkaus Ab (v nadaljevanju Veikkaus). Po navedbah predložitenega sodišča je družba Veikkaus v časovnem obdobju 1998 do 1999 vsak teden uporabljala v povprečju četrtino podatkov o tekmah lige Premier League in drugih ligah za svoje dejavnosti športnih stav (vakioveikkaus, tulosveto, pitkäveto in moniveto). Za vakioveikkaus in pitkäveto je uporabljala predvsem podatke o tekmah v Premier League in v prvi diviziji, občasno pa tudi podatke o tekmah v nižjih ligah. Delež tedensko uporabljenih podatkov je pri Premier League znašal približno dve tretjini, pri prvi diviziji pa okoli tretjino. Za tulosveto in moniveto je bilo uporabljenih malo podatkov. V zadevnem časovnem obdobju je družba Veikkaus vsak teden uporabila okoli 80 tekem za svoje dejavnosti športnih stav; pri tem je šlo za nogometne tekme v Angliji, vendar pa tudi za tekme v drugih evropskih državah, tekme hokeja na ledu itd.

9. Organizatorji angleških in škotskih nogometnih tekem so škotsko družbo Football Fixtures Limited pooblastili za to, da med drugim z licenčnimi pogodbami upravlja z uporabo koledarjev tekem. Družba Football Fixtures Limited pa je pravice upravljanja in uporabe zunaj Velike Britanije prenesla na družbo Fixtures Marketing Limited (v nadaljevanju: Fixtures).

11. Družba Veikkaus je za svoje dejavnosti športnih stav uporabljala vse nogometne tekme sezone v Premier League in v prvi diviziji ter občasno tudi druge tekme. Vsak teden je za stave uporabila okoli 200 tekem. Za izbor ustreznih tekem je tedensko zbrala podatke o okoli 400 tekmah, ki so bili med drugim pridobljeni iz medmrežja, časopisov ali neposredno od nogometnih klubov.

Družba Veikkaus je preverila pravilnost izbranih podatkov o tekmah s pomočjo različnih virov in po potrebi spremenila izbor tekem. Spremembe so mogoče tudi med tednom, kot te tekme potekajo. Letni prihodek, ki ga družba Veikkaus doseže s stavami na nogometne tekme v Angliji, znaša dvo- mestno število v milijonih evrov.

razveljavilo sodbo Käräjäoikeus in tožbo zavrnilo. Korkein oikeus (vrhovno sodišče) ni dopustilo izrednega pravnega sredstva zoper to sodbo.

12. V sodbi (S94/8994) je Vantaan käräjäoikeus rzsodilo, da je koledar nogometnih tekem v smislu člena 49(1) zakona o avtorski pravici po tedaj veljavni različici seznam, ki združuje veliko količino podatkov. Käräjäoikeus je hkrati ugotovilo, da se varstvo seznamov nanaša na reproduciranje. Pri preverjanju, ali je bil uporabljen bistveni del koledarja tekem, je bilo treba upoštevati stavne lističe v celoti. Sodišče je bilo mnenja, da je šlo za kršitev varstva seznamov, in je tožbi ugodilo. Helsingin hovioikeus (helsinkiško višje sodišče) pa je v sodbi (s 96/1304) odločilo, da varstvo seznamov ni bilo kršeno, saj so podatki za izdelavo stavnih lističev izvirali iz različnih virov in bili preverjeni neposredno v Angliji, ker so med navedbami na stavnih lističih in koledarji tekem obstajala odstopanja; poleg tega stavni lističi niso bili več uporabni, ko je bila zadevna nogometna tekma odigrana. Hovioikeus je zato

13. Po začetku veljavnosti Direktive je družba Fixtures na Švedskem in Finskem vložila tožbi, s katerima je želela doseči potrditev, da so koledarji nogometnih tekem zaščiteni baza podatkov v smislu Direktive in da so organizatorji v obeh državah kršili zaščito baze podatkov, ker so tekme, vsebovane v koledarjih tekem, brez dovoljenja uporabili pri svojih dejavnostih športnih stav.

14. Tekijänoikeusneuvosto (svet za avtorske pravice), na kateri se je s prošnjo za mnenje obrnilo predložitveno sodišče, je poudaril, da varstvo, določeno s finsko zakonodajo, ne zahteva, da bi baza podatkov ustrezala opredelitvi iz člena 1(2) Direktive. Zaščita baz podatkov velja, ko so za pridobivanje, preverjanje in predstavitev vsebine baze podatkov potrebne precejšnje naložbe. Na podlagi omenjene sodbe sodišča Helsingin hovioikeus glede zaščite seznamov je tekijänoikeusneuvosto ugotovilo, da je zadevne koledarje tekem mogoče tudi po členu 49(1)(2) zakona o avtorski pravici obravnavati kot

baze podatkov, pri katerih so potrebne precejšnje naložbe za pridobivanje, preverjanje in predstavitev vsebine baze podatkov. Kljub temu pa je ocenilo, da ravnanje Veikkaus ni bilo v nasprotju z zaščito te baze podatkov.

je prišlo do naložbe, naložba nanašati na določanje datumov tekem in igralnih parov nasprotnih ekip in da se določene naložbe, ki se ne upoštevajo pri presoji, ali so merila za varstvo izpolnjena, nanašajo na pripravo koledarjev tekem?

15. Po mnenju predložitvenega sodišča vlada nejasnost v zvezi s pravnim položajem glede vprašanj, ali so zadevni koledarji tekem zaščiteni baza podatkov in katera dejanja se po Direktivi lahko obravnavajo kot kršitve varstva baz podatkov.

2. Ali je namen Direktive preprečiti osebam, ki niso avtorji koledarja tekem, da brez dovoljenja uporabljajo podatke iz teh koledarjev za organizacijo stav ali za druge gospodarske namene?

IV – Vprašanja za predhodno odločanje

16. Vantaan käräjäoikeus je prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo ta vprašanja:

1. „Ali je mogoče pogoj iz člena 7(1) Direktive glede zahteve po povezavi med naložbami in izdelavo baze podatkov razlagati tako, da se mora v tem primeru v kontekstu ‚pridobivanja‘ iz odstavka 1 in ‚pridobivanja, pri katerem

3. Ali se uporaba baze podatkov družbe Veikkaus v smislu Direktive nanaša na njen bistveni del, ocenjen kakovostno in/ali količinsko, ob upoštevanju dejstva, da so izmed podatkov o načrtovanih tekmah uporabljeni samo tisti, ki se nanašajo na tekme, ki so predmet stav za en teden in ki so zapisane na tedenskih stavnih listkih, in da so podatki o tekmah pridobljeni in preverjeni pri drugih virih, kot je izdelovalec baze podatkov, in to skozi vso igralno sezono?“

V – Dopustnost

17. Po mnenju *Komisije* predložitveno sodišče dejanskega ozadja ni predstavilo v zadostni meri. Tako ni jasno, kakšna je povezava med Premier League in Football League na eni strani in družbo Fixtures na drugi strani, zlasti nista v zadostni meri predstavljena podlaga in obseg pravice družbe Fixtures glede dostopa do baze podatkov obeh lig. Nadalje naj bi manjkale navedbe predložitvenega sodišča glede vprašanja, ali je družba Veikkaus iz vsebine baze podatkov jemala izvlečke in/ali podatke ponovno uporabljala. In končno, vprašanja za predhodno odločanje delno zadevajo uporabo določb Direktive za konkretno dejansko stanje.

18. Glede teh ugovorov Komisije je treba spomniti, da morajo navedbe v predložitvenih odločbah vladam držav članic in drugim zainteresiranim strankam dati možnost, da v skladu s členom 23 Statuta Sodišča predstavijo svoja stališča. Sodišče je dolžno skrbeti za varovanje te možnosti, ob upoštevanju dejstva, da se zainteresiranim strankam skladno z zgoraj navedeno določbo posredujejo le predložitvene odločbe.⁴

19. Iz številnih stališč, ki so bila predložena v skladu s členom 23 Statuta Sodišča, izhaja, da so podatki v predložitvenem sklepu državam članicam – tudi Komisiji – dali možnost, da lahko učinkovito zavzamejo stališče glede Sodišču predloženih vprašanja za predhodno odločanje.

20. V veliko pogledih se vprašanja za predhodno odločanje ne nanašajo na razlago prava Skupnosti, torej Direktive, temveč na uporabo Direktive za konkretno dejansko stanje. V zvezi s tem vidikom podpiram mnenje Komisije, da to v okviru predloga za sprejetje predhodne odločbe v skladu s členom 234 Pogodbe ES ni naloga Sodišča, temveč nacionalnega sodišča, in da se mora Sodišče v zadevnem postopku omejiti na razlago prava Skupnosti.

21. V skladu z ustaljeno sodno prakso Sodišča je namreč v postopku po členu 234 ES, ki temelji na jasni ločitvi pristojnosti nacionalnih sodišč in Sodišča, za vsakršno presojo dejstev pristojno predložitveno sodišče.⁵

4 — Sodba z dne 11. septembra 2003 v zadevi Altair Chimica SpA proti ENEL Distribuzione (C-207/01, Recueil, str. I-8875, točka 25) ter sklepa z dne 30. aprila 1998 v zadevah Testa in Modesti (C-128/97 in C-137/97, Recueil, str. I-2181, točka 6) in z dne 11. maja 1999 v zadevi Anssend (C-325/98, Recueil, str. I-2969, točka 8).

5 — Sodbe z dne 15. novembra 1979 v zadevi Denkavit Futtermittel (36/79, Recueil, str. 3439, točka 12); z dne 5. oktobra 1999 v zadevi Lirussi in Bizzaro, (C-175/98 in C-177/98, Recueil, str. I-6881, točka 37); z dne 22. junija 2000 v zadevi Fornasar in drugi (C-318/98, Recueil, str. I-4785, točka 31) in z dne 16. oktobra 2003 v zadevi Traunfellner (C-421/01, Recueil, str. I-11941, točka 21 in naslednje).

22. Sodišče tako nima pravice odločati o dejanskem stanju spora o glavni stvari ali uporabiti predpisov Skupnosti, ki jih je Sodišče samo razlagalo, za nacionalne ukrepe ali okoliščine, saj je za to izključno pristojno predložitveno sodišče. Za analizo posameznih postopkov v zvezi z zadevno bazo podatkov je torej potrebna presoja dejstev, ki pa je v pristojnosti nacionalnega sodišča.⁶ Sicer pa je Sodišče pristojno za odgovore na vprašanja za predhodno odločanje.

A – Področje uporabe *ratione materiae*: izraz „baza podatkov“

24. Družba Veikkaus in belgijska vlada navajata, da v postopku v glavni stvari sploh ne gre za bazo podatkov v smislu člena 1 Direktive. Gradivo v bazi podatkov sploh ni neodvisno.

VI – Utemeljenost: presoja

25. Razlaga izraza „baza podatkov“ v smislu člena 1(2) zadeva enega izmed temeljnih pogojev za uporabo Direktive in torej za njeno področje uporabe *ratione materiae*. Razlikovati je treba področje uporabe *ratione materiae* od pravice *sui generis*, torej v členu 7 Direktive določen „predmet varstva“. Ta določba se sicer navezuje na pravno opredelitev „baze podatkov“, vendar pa za predmet pravice *sui generis* določa vrsto dodatnih pogojev. To pomeni, da vse baze podatkov v smislu člena 1(2) Direktive niso hkrati tudi predmet varstva v smislu člena 7 Direktive.

23. Vprašanja predložitvenega sodišča za predhodno odločanje se nanašajo na vrsto določb Direktive, predvsem na razlago določenih pojmov. V njih omenjeni vidiki spadajo na različna področja in jih je treba temu ustrezno razvrstiti. Medtem ko nekatera pravna vprašanja zadevajo področje uporabe *ratione materiae* Direktive, se druga nanašajo na predpostavke za pridobitev pravice *sui generis* in njeno vsebino.

26. To razliko najdemo tudi v uvodnih izjavah Direktive. Tako uvodna izjava 17 zadeva izraz baza podatkov, uvodna izjava 19 pa predmet pravice *sui generis*. V uvodnih izjavah navedeni primeri niso ravno najboljši za prikaz različnega pomena: tako posnetek določenih umetniških, npr. glasbenih, del niti

⁶ — Prim. sodbo z dne 4. decembra 2003 v zadevi EVN (C-448/01, Recueil, str. I-14527, točka 59).

ni baza podatkov, po drugi strani pa izbor glasbenih posnetkov ni predmet varstva. Vendar pa to izhaja že iz dejstva, da v takšnem primeru baza podatkov sploh ne obstaja.

WIPO o avtorskih pravicah, ki je bila sprejeta šele leta 1996. Kot izhaja iz pogodovine nastanka Direktive in zlasti iz dokumentov Komisije, naj bi se Direktiva opirala predvsem na revidirano Bernsko konvencijo.

27. Okoliščina, da ima predmet značilnosti „baze podatkov“, je torej potrebna, čeprav ne zadostuje za pridobitev v členu 7 določene pravice *sui generis*.

29. Razlaga glede na omenjene mednarodnopravne določbe pa z vidika razlage izraza „baza podatkov“ ni več smiselna, saj vsebuje člen 1(2) Direktive – čeprav ne natančno – pravno opredelitev, ki zajema več pogojev. Pomen teh pogojev je v nadaljevanju treba podrobneje pojasniti. Pri tem pa je treba upoštevati, da mora Sodišče nacionalnemu sodišču sicer dati uporabna navodila za rešitev spora o glavni stvari, vendar pa ostaja naloga nacionalnega sodišča, da določbe prava Skupnosti, ki jih Sodišče razloži, ali pa ustrezne nacionalne določbe za prenos Direktive uporabi za posamezen primer.

28. Prvo oporno točko za razlago izraza „baza podatkov“ tvorijo mednarodnopravne določbe, ki so orientacijske narave. Sem v prvi vrsti spada člen 10(2) Sporazuma o trgovinskih vidikih pravic intelektualne lastnine (Sporazum TRIPs)⁷, čeprav ta določba ne vsebuje vseh meril iz člena 1(2) Direktive. Sem spada tudi člen 2(5) revidirane Bernske konvencije. Vendar pa mednarodnopravne določbe, ki so novejšega datuma kot zadevna Direktiva, ne dajejo primerne merila. To velja na primer za člen 5 Pogodbe WCT

30. Že formulacija člena 1 Direktive, ki vsebuje različne določbe za baze podatkov, nakazuje širšo razlago. Tako Direktiva v skladu s členom 1(1) zadeva „baze podatkov v vseh oblikah“. Nadalje je v prid širši razlagi izraza „baza podatkov“ tudi dejstvo, da je v členu 1(3) določena izjema, in sicer za računalniške programe.

31. V prid širši razlagi lahko navedemo tudi namen zakonodajalca Skupnosti, ki se izraža v zgodovini nastanka Direktive.⁸

menta nista upoštevala niti Svet niti Komisija. Zahteve količinske narave zadeva šele določba v zvezi s pravico *sui generis* v členu 7(1) Direktive, in sicer „znatno naložbo“.

32. Bistveno za opredelitev izraza „baza podatkov“ pa je vendar izpolnjevanje treh, v členu 1(2), določenih pogojev.

35. V zadevnem postopku je treba preveriti, ali je izpolnjen pogoj neodvisnosti podatkov ali gradiva.

33. Prvič, obstajati mora „zbirka *neodvisnih* del, podatkov in drugega gradiva“ (poudarek dodan z moje strani). Vprašanja, ali gre v postopku v glavni stvari za podatke ali gradivo, pri tem ni treba podrobneje obravnavati. Dejansko gre namreč ali za podatke, ki se razumejo kot zaporedje znakov za predstavitev dejstev, tj. kot elementarna sporočila s potencialno informacijsko vsebino⁹, ali za gradivo kot prepoznavne enote.

36. To merilo se razume tako, da podatki ali gradivo ne smejo biti medsebojno povezani ali pa jih je vsaj mogoče ločiti, ne da bi se od tem izgubila njihova informacijska vsebina,¹⁰ zaradi česar niso zajeti, npr. zvok ali slike filma. Ena izmed mogočih razlag je ta, da poudarek ni le na medsebojni neodvisnosti gradiva, temveč tudi na neodvisnosti znotraj zbirke.¹¹

34. Ker v Direktivi ni jasnejše opredelitve, ni potrebno, da gre za precejšnje število podatkov ali gradiva. Ustrezne zahteve Parla-

8 — Jens-Lienhard Gaster, *Der Rechtsschutz von Datenbanken*, 1999, odstavek 58 in naslednji.

9 — Josef Krähn, *Der Rechtsschutz von elektronischen Datenbanken, unter besonderer Berücksichtigung des sui-generis-Rechts*, 2001, str. 7.

10 — Matthias Leistner, „The Legal Protection of Telephone Directories Relating to the New Database Maker's Right“, *International Review of Industrial Property and Copyright Law*, 2000, 950 (956).

11 — Simon Chalton, „The Copyright and Rights in Databases Regulations 1997: Some Outstanding Issues on Implementation of the Database Directive“, *E. I. P. R.*, 1998, 178 (179).

37. Drugič, Direktiva zajema le takšne zbirke, ki so sistematično ali metodično razporejene. V uvodni izjavi 21 je pojasnjeno, da ni nujno, da so ta gradiva fizično shranjena na organiziran način. Ta pogoj je namenjen izključitvi nerazporejenih podatkov in zagotavljanju, da so zajete le sistematične zbirke,¹² se pravi podatki, ki so razporejeni po določenih merilih.¹³ Pri tem zadostuje, da je struktura podatkov določena, razporeditev pa nastopi šele z uporabo ustreznega iskalnega programa,¹⁴ torej z razporejanjem, morda s pomočjo indeksacije. Zajete so statične in dinamične¹⁵ baze podatkov.

39. Zato je treba izraz „baza podatkov“ iz člena 1(2) Direktive široko razlagati. Omejitve pa izhajajo iz pogojev za predmet varstva, določenih v členu 7(1) Direktive.

B – Predmet varstva: pogoji (prvo vprašanje za predhodno odločanje)

38. Tretjič, v členu 1(2) Direktive je določeno, da morajo biti podatki „individualno dostopni z elektronskimi in drugimi sredstvi“. Tako izraz „baza podatkov“ v smislu člena 1(2) Direktive ne zajema samega shranjevanja podatkov.

40. Za to, da je baza podatkov varovana s pravico *sui generis*, v skladu s členom 7 Direktive, morajo biti izpolnjeni pogoji, določeni v tej določbi. Zadevni postopek zadeva razlago nekaterih izmed teh meril.

12 – Matthias Leistner, *Der Rechtsschutz von Datenbanken im deutschen und europäischen Recht*, 2000, str. 53 in naslednje.

13 – Silke von Lewinski, v: Michel M. Walter (ur.), *Europäisches Urheberrecht*, 2001, odstavek 20 k členu 1 Direktive o pravnem varstvu baz podatkov.

14 – Herman M. H. Speyart, „De databank-richtlijn en haar gevolgen voor Nederland“, *Informatierecht – AMI 1996*, str. 151 (155).

15 – Von Lewinski, navedeno v opombi 13, odstavek 6 k členu 1.

41. V zvezi s tem je treba opozoriti na pravno razpravo o vprašanju, ali pravica *sui generis* služi varstvu storitve, torej v glavnem dejavnosti izdelave baze podatkov, ali pa rezultata, ki nastane pri tej dejavnosti. V zvezi s tem je treba navesti, da Direktiva ščiti baze podatkov oziroma njihovo vsebino, ne pa v bazi vsebovane informacije kot take.

Posledično gre torej za varstvo izdelka, pri čemer pa posredno tudi pri tem nastalih stroškov, tj. naložbo.¹⁶

1. „Znatna naložba“

42. Pogoji, določeni v členu 7 Direktive, so povezani s pogoji, določenimi v členu 1(2). Tako je opredelitev predmeta varstva ožja kot opredelitev „baze podatkov“ v smislu člena 1.

43. Z Direktivo na novo uvedena pravica *sui generis* se zgleduje po nordijskih pravicah iz kataloga in nizozemskem „geschriftenbescherming.“ To ozadje pa ne sme voditi k temu, da na teh predhodnih ureditvah v teoriji in praksi razvito razumevanje prenašamo na Direktivo. Nasprotno, Direktiva je tista, ki pomeni izhodišče za razlago nacionalnega prava, kar velja tudi za tiste države članice, v katerih so podobni predpisi veljali že pred njenim sprejetjem. Tudi v teh državah članicah se je namreč pojavila potreba po prilagoditvi nacionalnih zakonodaj določbam Direktive.

44. Ključni pojem pri ugotavljanju predmeta varstva s pravico *sui generis* je pojem „znatna naložba“ v členu 7(1) Direktive. Ta predpostavka dejanskega stanja je natančneje opredeljena tako, da mora znatnost obstajati v „kakovostnem ali količinskem pogledu.“ Pravne definicije teh dveh možnosti pa Direktiva ne predvideva. V literaturi se zahteva, naj da ustrezno pojasnitev Sodišče. Ta zahteva je zelo utemeljena, ker se bo le tako zagotovila avtonomna in enotna razlaga Skupnosti. Seveda ne smemo spregledati, da v končni fazi merila za razlago uporabljajo nacionalna sodišča, kar pomeni tveganje različne uporabe.

45. Kot izhaja že iz strukture člena 7(1) Direktive, je treba pojem „znatna naložba“ razumeti relativno. V skladu z obrazložitvijo skupnega stališča, s katerim je ta določba dobila svoje dokončno besedilo, so naložbe, ki so predmet varstva, naložbe v pridobivanje in zbiranje vsebine baze podatkov.¹⁷

16 — Malte Grützner, *Urheber-, Leistungs- und Sui-generis-Schutz von Datenbanken*, 1999, 329; Georgios Koumantos, „Les bases de données dan sla directive communautaire“, *Revue internationale du droit d'auteur* 1997, str. 79 (117). Nasprotno pa je veliko ljudi mnenja, da so naložbe predmet varstva (tako von Lewinski, navedeno v opombi 13, odstavek 3 k členu 7, in Grützner na strani 329, navedeno v opombi 14).

17 — Skupno stališče (ES) št. 20/95, sprejeto s strani Sveta 10. julija 1995 (UL C 288, str. 14).

46. Zato se morajo naložbe nanašati na določene dejavnosti v zvezi z izdelavo baze podatkov. V členu 7 so glede tega taksativno navedene naslednje tri dejavnosti: pridobivanje, preverjanje in predstavitev vsebine baze podatkov. Ker so ti dejavniki predmet drugega vprašanja za predhodno odločanje, njihovega pomena na tem mestu ni treba obravnavati.

47. Katere vrste naložb so lahko zajete, izhaja iz uvodne izjave 40, v katere zadnjem stavku je določeno: „[T]akšna naložba lahko pomeni zagotovitev finančnih sredstev in/ali porabo časa, truda in energije.“ V skladu s sedmo uvodno izjavo gre za naložbe precejšnjih človeških, tehničnih in finančnih sredstev.

48. Poleg tega je treba tudi pojem „znatna“ razumeti relativno, in sicer glede na stroške in amortizacijo¹⁸ ter glede na obseg, vrsto in vsebino baze podatkov ter na področje, na katero se nanaša.¹⁹

49. Torej niso zaščitene le naložbe velikih vrednosti v absolutnem smislu.²⁰ Vendar pa se merila „znatno“ ne sme razumeti le relativno. Direktiva namreč kot nekakšno pravilo *de minimis* zahteva tudi absolutno spodnjo mejo.²¹ To lahko izpeljemo iz uvodne izjave 19, v skladu s katero mora biti naložba „dovolj znatna“.²² Prag pa je kljub temu verjetno nizek. Prvič, to izhaja iz uvodne izjave 55,²³ v kateri ni natančnejše opredelitve glede višine. Drugič, v prid taki razlagi govori okoliščina, da je cilj Direktive harmonizacija različnih sistemov. Tretjič, previsoka najnižja vrednost bi oslabilo vlogo Direktive kot spodbujevalke naložb.

50. Več udeležencev se je v svojih pisnih stališčih oprlo na tako imenovano „teorijo spin-off“, v skladu s katero stranski proizvodi ne bi bili zajeti z varstvom, ki ga daje pravica. Dovoljeno naj bi bilo namreč doseči le prihodke, ki so potrebni za pokritje naložbe. Ti udeleženci so opozorili na to, da je bila baza podatkov, ki je predmet postopka, potrebna za organiziranje športnih tekem, torej da je bila izdelana v ta namen. Naložba

18 — Von Lewinski, navedeno v opombi 13, deveti odstavek k členu 7.

19 — Koumantos, navedeno v opombi 16, 119.

20 — Von Lewinski, navedeno v opombi 16, enajsti odstavek k členu 7.

21 — Josef Krähn, navedeno zgoraj v opombi 9, str. 138 in naslednje; in Leistner, navedeno zgoraj v opombi 10, str. 958.

22 — Karnell „The European Sui Generis Protection of Data Bases“, *Journal of the Copyright Society of the U. S. A.*, 2002, str. 994.

23 — J. van Manen, „Substantial investments“, v: *Allied and in friendship: for Teartse Schaper*, 2002, str. 123 (125).

je namenjena organiziranju tekem, ne pa oziroma ne izključno izdelavi baze podatkov. Naložba bi bila realizirana v vsakem primeru, tudi ker obstaja dolžnost te organizacije. Pri bazi podatkov gre torej le za stranski proizvod na drugem trgu.

sklicevanja na teorijo. Odločilni za razlago Direktive so in ostajajo njeni predpisi.

51. V tem postopku je zato treba ugotoviti, ali in kako lahko pri razlagi Direktive, posebej pravice *sui generis*, igra vlogo tako imenovana „teorija spin-off“. Glede na pomisleke, navedene v tem postopku, o varstvu baz podatkov, ki so le stranski proizvod, se zdi potrebna demistifikacija „teorije spin-off“. Uporabo te teorije, če odmislimo nacionalne vire, lahko najprej razložimo s ciljem, ki izhaja iz uvodnih izjav od 10 do 12 Direktive, to je spodbujanju naložb z izboljšanjem njihovega varstva. Temelji pa tudi na zamisli, da naj se naložbe amortizirajo iz donosov iz glavne dejavnosti. „Teorija spin-off“ ima torej za posledico tudi, da Direktiva varuje le take naložbe, ki so med drugim potrebne za pridobivanje vsebine baze podatkov.²⁴ Vse te utemeljitve imajo svojo težo in jih je treba pri razlagi Direktive upoštevati. To pa ne sme voditi k temu, da bi vsak učinek spin-off izključili le na podlagi

52. Pri reševanju pravnega problema, ki je predmet postopka, moramo izhajati iz vprašanja, ali je zagotovitev varstva baze podatkov odvisna od namena izdelovalca ali od namena baze podatkov, če nista enaka. V zvezi s tem bi se lahko zadovoljili z opozorilom, da Direktiva namena baze podatkov ne obravnava niti v členu 1 niti v členu 7. Če bi zakonodajalec Skupnosti hotel normirati take predpostavke, bi to zagotovo storil. Tako člen 1 kot člen 7 namreč potrjujeta, da je zakonodajalec Skupnosti vsekakor imel namen določiti vse predpostavke. Namen baze podatkov zato ni merilo za presojo, ali je baza podatkov predmet varstva. Odločilne so predpostavke iz člena 7. Na to ugotovitev ne vpliva uvodna izjava 42, ki so jo navajali različni udeleženci. Ta se namreč po eni strani nanaša na obseg pravice *sui generis*, po drugi strani pa je njen namen zagotoviti, da se ne škoduje naložbam.

53. Vendar tudi iz drugih uvodnih izjav Direktive, ki se nanašajo na naložbe in katerih pomen je poudarjen, kot so uvodne

24 — V zvezi s tem glej P. Bernt Hugenholtz, „De spin-off theorie uitgesponnen“, *Tijdschrift voor auteurs-, media- & informatierecht* 2002, str. 161 in naslednje.

izjave 12, 19 in 40, ne izhaja, da je varstvo baze podatkov odvisno od njenega namena.

nimi ekonomskimi izhodišči in se z Direktivo ne sme naložiti.

54. Poleg tega so lahko v praksi tudi izdelovalci, ki z izdelavo baze podatkov zasledujejo več namenov. Pri tem se lahko zgodi, da v ta namen realizirane naložbe ni mogoče pripisati določenemu namenu ali je ločiti od drugih. V takih okoliščinah merilo namena baze podatkov ne bi dalo jasne rešitve. Naložba bi bila ali varovana neodvisno od drugega namena ali popolnoma nevarovana zaradi drugega namena. Merilo namena se zato izkaže ali kot neizvedljivo ali nezdružljivo s ciljem Direktive. Izključitev varstva baz podatkov, ki se uporabljajo v različne namene, bi namreč nasprotovala cilju ustvarjanja pobud za naložbe. Naložbe v večnamenske baze podatkov bi bile s tem zelo ovirane.

56. Za ugotovitev, ali gre v postopku v glavni stvari za znatno naložbo, je treba zgoraj navedena merila uporabiti za konkretno dejansko stanje. V skladu z delitvijo pristojnosti v okviru postopka za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 234 ES spada to v pristojnost nacionalnega sodišča. V okviru presoje naložbe v bazo podatkov je vsekakor treba upoštevati okoliščine, ki so bile upoštevane pri pripravi koledarja tekem, kot so na primer zanimivost tekme za gledalce, interesi organizatorjev stav, trženje s strani nogometnih klubov, drugi dogodki na krajih tekem na načrtovane datume, primerna geografska porazdelitev tekem in preprečevanje kaljenja javnega reda. Končno je treba pri presoji upoštevati tudi število tekem. Dokazno breme glede tega, katere naložbe so bile realizirane, nosi stranka, ki uveljavlja pravico *sui generis*.

2. „Pridobivanje“ v smislu člena 7(1) Direktive

55. Baza podatkov, ki je predmet postopka v glavni stvari, je primer, pri katerem je namen izdelave baze podatkov tudi organizacija koledarjev tekem. Izdelava lastne baze podatkov – mogoče celo istovetne – za vsak namen posebej bi bila v nasprotju z temelj-

57. V tej zadevi je sporno, ali gre za pridobivanje v smislu člena 7(1) Direktive. Ta določba namreč varuje le naložbe v

„pridobivanje“, „preverjanje“ ali „predstavitev“ vsebine baze podatkov.

58. Treba je izhajati iz cilja varstva s pravico *sui generis*, to je varstva izdelave baze podatkov. Zato se izdelava lahko šteje za širši pojem²⁵, ki zajema pridobivanje, preverjanje in predstavitev.

59. Postopek v glavni stvari se nanaša na pravni problem, ki je predmet mnogih razprav, in sicer ali – in če, pod katerimi pogoji ter v kakšnem obsegu Direktiva varuje ne le obstoječe, ampak tudi na novo zasnovane podatke izdelovalca. Če se pridobivanje ne nanaša le na obstoječe podatke, bi tudi varstvo naložbe zajemalo le pridobivanje takih podatkov. Če je podlaga tako razumevanje pridobivanja, je varstvo baze podatkov iz postopka v glavni stvari odvisno od tega, ali so bili pridobljeni obstoječi podatki.

60. Če pa izhajamo iz splošnega pojma pridobivanja, torej dajanja vsebine bazi podatkov²⁶, bi lahko bili zajeti tako obstoječi kot na novo zasnovani podatki.²⁷

61. V zvezi s tem bi bilo mogoče odgovor poiskati s primerjavo pojma „pridobivanje“ iz člena 7(1) z dejavnostmi, navedenimi v uvodni izjavi 39 Direktive. Takoj na začetku pa je treba opozoriti, da se posamezne jezikovne različice razlikujejo.

62. Če izhajamo iz pojma, uporabljenega v nemški različici člena 7(1) („Beschaffung“), se ta lahko nanaša le na obstoječe podatke, ker je mogoče pridobiti le nekaj, kar že obstaja. Pridobivanje („Beschaffung“) je namreč prav nasprotni pojem od ustvarjanja („Erschaffung“). Do enakega rezultata pridemo pri razlagi besedila v portugalski, francoski, španski in angleški različici, ki vse izhajajo iz latinske besede „obtenere“, to je pridobiti. Tudi finska in danska različica govorita v prid ozki razlagi. Široka razlaga nemške in angleške različice, na katero so se sklicevale nekatere stranke, je torej napačna.

25 — Giovanni Guglielmetti, „La tutela delle banche dati con diritto sui generis nella direttiva 96/9/CE“, *Contratto e impresa. Europa*, 1997, str. 177 (184).

26 — Andrea Etienne Calame, *Der rechtliche Schutz von Datenbanken unter besonderer Berücksichtigung des Rechts der Europäischen Gemeinschaften*, 2002, str. 115, opomba 554.

27 — Grützmacher, navedeno zgoraj v opombi 16, str. 330 in naslednje, in Leistner, navedeno zgoraj v opombi 12, str. 152.

63. Nadaljnje usmeritve za pravilno razlago „pridobivanja“ v smislu člena 7(1) Direktive bi lahko dala njena uvodna izjava 39, ki je temeljna uvodna izjava za predmet varstva s pravico *sui generis*. Ta uvodna izjava glede varovane naložbe navaja le dve vrsti dejavnosti, namreč „pridobivanje“ in „zbiranje“ vsebine. Tudi pri tem pa nastanejo težave zaradi razlik med jezikovnimi različicami. V večini različic je za prvo navedeno dejavnost uporabljen enak pojem kot v členu 7(1). Pojmi za drugo dejavnost ne opisujejo vedno enake dejavnosti, vendar pa se v osnovi nanašajo na iskanje in zbiranje vsebine baze podatkov.

65. Jezikovne različice, ki v uvodni izjavi 39 uporabljajo enak pojem kot v členu 7(1) Direktive, pa je po drugi strani treba razlagati tako, kot da ima pojem „pridobivanje“ v uvodni izjavi 39 ožji pomen, medtem ko ima pojem, uporabljen v členu 7(1) Direktive, širši pomen, torej zajema tudi drugo dejavnost, navedeno v uvodni izjavi 39.

66. Vse jezikovne različice zato dovoljujejo razlago, po kateri „pridobivanje“ v smislu člena 7(1) Direktive sicer ne zajema čiste zasnove podatkov, to je ustvarjanja podatkov²⁸, torej izključuje fazo priprave²⁹. Če pa zasnova podatkov sovпада z njihovim zbiranjem in razporejanjem, je predmet varstva v skladu z Direktivo.

64. Jezikovne različice, ki v uvodni izjavi 39 uporabljajo pojma, ki se razlikujeta od pojmov iz člena 7(1) Direktive, je treba razlagati tako, da sta zgoraj navedeni dejavnosti zajeti s pojmom pridobivanje v smislu člena 7(1) Direktive. Seveda se v zvezi s tem zastavlja vprašanje, zakaj uvodna izjava 39 podrobneje opisuje pridobivanje, ne pa preverjanja ali predstavitve. Zadnja pojma sta namreč navedena šele v uvodni izjavi 40.

67. V zvezi s tem je treba spomniti na to, da ne moremo slediti tako imenovani „teoriji spin-off“. Tako tudi namen pridobivanja vsebine baze podatkov ne more imeti nobene vloge.³⁰ To pa pomeni, da je varstvo mogoče tudi takrat, ko je bilo pridobivanje najprej opravljeno za drugo dejavnost in ne za

28 — Leistner, navedeno zgoraj v opombi 12, str. 152.

29 — Guglielmetti, navedeno zgoraj v opombi 25, str. 184, in Karnell, navedeno zgoraj v opombi 22, str. 993.

30 — V zvezi z zastopanimi stališči glej Hugenholtz, navedeno zgoraj v opombi 24, str. 161 in str. 164, opomba 19.

izdelavo zadevne baze podatkov. Direktiva namreč pridobivanje podatkov varuje tudi takrat, ko to pridobivanje ni bilo opravljeno za izdelavo baze podatkov.³¹ Navedeno potrjuje tudi razlago, da je z varstvom zajeta tudi zunanja baza podatkov, ki temelji na notranji bazi podatkov.

69. Čeprav dejavnosti, obravnavane v postopku v glavni stvari, opredelimo kot ustvarjanje novih podatkov, bi vseeno lahko šlo za „pridobivanje“ v smislu člena 7(1) Direktive. To bi bilo podano, če bi ustvarjanje podatkov potekalo hkrati z njihovo obdelavo in od te ne bi bilo ločljivo.

3. „Preverjanje“ v smislu člena 7(1) Direktive

68. Na podlagi zgoraj razvite razlage pojma „pridobivanje“ bo naloga nacionalnega sodišča, da presodi dejavnosti družbe Fixtures. Pri tem gre v prvi vrsti za opredelitev podatkov in ravnanje z njimi od njihove pridobitve do njihove vključitve v bazo podatkov, ki je predmet postopka v glavni stvari. Treba bo presoditi, kako je treba opredeliti določanje koledarjev tekem, torej v bistvu zbiranje imen ekip in razporeditev teh po tekmovalnih parih s krajem in časom posameznih tekem. Da gre v tem primeru za obstoječe podatke, potrjuje tudi dejstvo, da je koledar tekem rezultat dogovora med več udeleženci, zlasti policijo, nogometnimi klubi in navijaškimi klubi. Tudi iz tega, da so bili podatki po navedbah nekaterih udeležencev uporabljeni v drug namen kot za izdelovanje baze podatkov, bi lahko sklepali, da gre za obstoječe podatke.

70. Uporaba baze podatkov za organizacijo tekem in njihovo gospodarsko izkoriščanje zahteva redno preverjanje vsebine sporne baze podatkov. Iz spisov izhaja, da natančnost baze podatkov redno preverjajo. Če se ob takem preverjanju pokaže potreba po spremembah, se opravijo potrebne prilagoditve.

71. Dejstvo, da nekatere prilagoditve ne pomenijo preverjanja vsebine baze podatkov, ni pomembno. Da gre za predmet, ki je varovan s pravico *sui generis*, je namreč treba le, da se nekatere opravljene dejavnosti opredelijo kot preverjanje v smislu člena 7(1) Direktive in da se znatne naložbe vsaj delno nanašajo na dejavnosti iz člena 7(1) Direktive.

31 — Von Lewinski, navedeno zgoraj v opombi 13, peti odstavek glede člena 7.

4. „Predstavitev“ v smislu člena 7(1) Direktive

reprodukciji. To je treba upoštevati tudi pri razlagi prepovedanih dejanj. V skladu s tem pridobi pravna opredelitev v členu 7(2) Direktive poseben pomen.

72. Predmet varstva s pravico *sui generis* je poleg „pridobivanja“ in „preverjanja“ vsebine baze podatkov tudi njena „predstavitev“. K temu ne spada le prikaz za uporabnika baze podatkov, torej zunanja shema, temveč tudi pojmovna shema, kot je strukturiranje vsebine. Na splošno boljšo predstavitev podatkov zagotavljata sistem indeksiranja in besednjak. Kot izhaja iz uvodne izjave 20, lahko tudi taki elementi, ki se nanašajo na iskanje, uživajo varstvo v skladu z Direktivo.³²

74. V členu 7 Direktive sta na prvi pogled vsebovani dve skupini prepovedi oziroma z vidika imetnika pravice, to je izdelovalca baze podatkov, dve različni kategoriji pravic. Medtem ko so v odstavku 1 določene prepovedi glede bistvenega dela baze podatkov, so v odstavku 5 prepovedana določena dejanja glede na nebstvene dele baze podatkov. Izhajajoč iz razmerja med bistvenim in nebstvenim pa lahko odstavku 5 razumemo tudi kot izjemo izjeme, ki izhaja iz odstavka 1.³⁴ V odstavku 5 naj bi bil izključen obid prepovedi, normirane v odstavku 1,³⁵ in ga zato lahko opredelimo za zaščitno klavzulo³⁶.

C – Vsebina pravice *sui generis*

73. Najprej je treba spomniti na to, da uvedba pravice *sui generis* pravzaprav ni bila namenjena usklajevanju zakonodaj, temveč je šlo za zavestno ustvarjanje novega prava.³³ To presega dosedanje pravice o distribuciji in

75. V členu 7(1) Direktive je normirana pravica izdelovalca, da prepove določena dejanja. Iz tega hkrati izhaja prepoved teh dejanj, ki se lahko prepovejo. Dejanji, ki se lahko prepove, in s tem prepovedani dejanji sta, prvič, jemanje izvlečkov in,

32 – Calame, navedeno zgoraj v opombi 26, str. 116.

33 – Skupno stališče (ES) št. 20/95, navedeno zgoraj v opombi 14, točka obrazložitve 14.

34 – Gaster, navedeno zgoraj v opombi 8, odstavek 492.

35 – Oliver Hornung, *Die EU-Datenbank-Richtlinie und ihre Umsetzung in das deutsche Recht*, 1998, str. 116 in naslednje; Leistner, navedeno zgoraj v opombi 12, str. 180, in Von Lewinski, navedeno zgoraj v opombi 13, šestnajsti odstavek k členu 7.

36 – Skupno stališče (ES) št. 20/95, navedeno zgoraj v opombi 14, točka obrazložitve 14.

drugič, ponovna uporaba. Pravni opredelitvi pojmov „jemanje izvlečkov“ in „ponovna uporaba“ sta v členu 7(2) Direktive.

dejanja, ki vodijo k temu, da so podatki razporejeni ravno tako sistematično ali metodično ter so individualno dostopni kot v prvotni bazi podatkov.

76. V členu 7(1) normirana prepoved pa ne velja neomejeno, saj predpostavlja, da se prepovedano dejanje nanaša na celoto ali bistveni del vsebine baze podatkov.

77. Izhajajoč iz merila „bistvenega“ oz. „ne-bistvenega“ dela, odločilnega za uporabo člena 7(1) in (5), je zato v nadaljevanju treba opredeliti obe okoliščini. Po tem je treba obravnavati dejanja, ki so prepovedana v odstavkih 1 in 5.

79. Ta argument je treba razumeti tako, da je v njem določeno pogoj za uporabo pravice *sui generis*. Ali takšen pogoj dejansko obstaja, je treba ugotoviti s pomočjo določb o predmetu pravice *sui generis*, zlasti s pomočjo v členu 7(2) določenih pravnih opredelitev prepovedanih dejanj iz člena 7(1).

1. Bistveni ali nebistveni deli baze podatkov (tretje vprašanje za predhodno odločanje).

80. Niti v členu 7(1) niti v členu 7(5) Direktive ni izrecno določen zgoraj omenjeni pogoj, nanj pa se tudi ne sklicuje. Ker je v členu 1(2) izrecno navedeno, da je „[...] sistematično ali metodično razporejeno“, česar pa v členu 7 ne najdemo, je nasprotno mogoče sklepati, da zakonodajalec Skupnosti tega merila ni želel postaviti kot pogoj za uporabo člena 7.

a) Splošne ugotovitve

78. V postopku je bilo navedeno, da so v členu 7(1) Direktive prepovedana le takšna

81. Temu dodatnemu merilu pa nasprotuje tudi namen Direktive.

82. Zaščito, določeno v členu 7, bi takšno dodatno merilo namreč spodkopalo, saj bi bilo mogoče prepoved, določeno v tem predpisu, zaobiti s preprosto predelavo delov baze podatkov.

zakonitosti dejanj, izvedenih v zvezi z bazo podatkov. Zato mnenje, da se v Direktivi ne ščiti podatkov, ki so sestavljeni na spremenjen ali drugače strukturiran način, ni pravilno.

83. Iz uvodne izjave 38 pa izhaja, da se želi v Direktivi prepovedati tudi morebitne kršitve v zvezi s preurejanjem vsebine baze podatkov. V tej uvodni izjavi je opozorjeno na to nevarnost in pomanjkljivost varstva avtorske pravice.

b) Izraz „bistveni del vsebine baze podatkov“ v smislu člena 7(1) Direktive

84. Namen Direktive je prepisati novo pravico, česar ni mogoče ovreči niti z uvodno izjavo 46, ki zadeva drug vidik.

87. Z vprašanjem za predhodno določanje nacionalno sodišče želi razlago pojma „bistveni del vsebine baze podatkov“ v smislu člena 7(1) Direktive. Za razliko od drugih ključnih pojmov ta pojem v Direktivi ni opredeljen. Opredelitev je bila izpuščena v zakonodajnem postopku, in sicer v fazi Skupnega stališča Sveta.

85. Celotno v uvodni izjavi 45, po kateri zaščite avtorske pravice ni mogoče razširiti na goła dejstva in podatke, ni podprto dodatno merilo. To pa seveda ne pomeni, da varstvo zajema same podatke ali celo posamezne podatke. Predmet zaščite je in ostaja baza podatkov.

88. V členu 7(1) Direktive sta predvideni dve možnosti. Kot izhaja iz besedila, je lahko bistvenost podana količinsko ali kakovostno. Ta konstrukcija, za katero se je odločil zakonodajalec Skupnosti, se razlaga tako, da je lahko del bistven tudi takrat, ko je bistven le v kakovostnem smislu, ne pa v količin-

86. Posledično je treba ugotoviti, da enaka sistematična ali metodična predstavitev kot v prvotni bazi podatkov ni merilo za presojo

skem. Tako je treba zavriniti trditev, da mora biti vedno podana tudi najmanjša količinska mera.

89. Količinsko alternativo je treba razumeti tako, da je treba ugotoviti količino dela vsebine baze podatkov, ki je predmet prepovedanega dejanja. Pri tem se zastavlja vprašanje, ali je zahtevan relativen ali absoluten način pogleda. Torej, ali je treba zadevni del primerjati z vso vsebino baze podatkov³⁷ ali pa presojati samo zadevni del.

90. V zvezi s tem je treba navesti, da relativen pogled postavlja v slabši položaj izdelovalce velikih baz podatkov,³⁸ saj bo z naraščajočo velikostjo zadevni del vedno manj bistven. V takem primeru pa bi lahko dopolnilno opravljena kakovostna presoja zagotovila ustrezno izravnano, saj bi se lahko relativno majhen zadevni del vendarle štel za kakovostno bistvenega. Prav tako bi bilo mogoče povezati oba pristopa glede količine. Tako bi lahko relativno majhen del zaradi njegove absolutne velikosti opredelili kot bistven.

91. Poleg tega se zastavlja vprašanje, ali lahko združimo količinsko in kakovostno presojo. To lahko pride v poštev le za tiste primere, pri katerih je kakovostna presoja sploh mogoča. Če je to podano, ni razloga zoper presojo zadevnih delov po obeh metodah.

92. V okviru kakovostne presoje vsekakor igra vlogo tehnična ali gospodarska vrednost.³⁹ S tem je lahko zajet tudi del, ki sicer nima velikega obsega, vendar je bistven po vrednosti. Kot primer za vrednost seznamov s področja športa naj navedemo njihovo popolnost in natančnost.

93. Gospodarska vrednost zadevnega dela se praviloma meri po neobstoju povpraševanja,⁴⁰ ki je posledica dejstva, da za zadevni del ne jemljemo izvlečkov ali ga ponovno uporabljamo po tržnih pogojih, temveč drugače. Presoja zadevnega dela, in sicer gospodarske vrednosti, se lahko opravi tudi z vidika tistega, ki je dejanje storil, in sicer kaj je z jemanjem izvlečkov in ponovno uporabo prihranil.

37 — Glej zlasti von Lewinski, navedeno zgoraj v opombi 13, petnajsti odstavek glede člena 7.

38 — Grützmaker, navedeno v opombi 16, str. 340.

39 — Gaster, navedeno zgoraj v opombi 8, odstavek 495; Grützmaker, navedeno zgoraj v opombi 16, str. 340, in von Lewinski, navedeno zgoraj v opombi 13, odstavek 15 glede člena 7).

40 — Krähn, navedeno zgoraj v opombi 9, str. 162.

94. Izhajajoč iz cilja člena 7 Direktive, to je varstva naložb, je treba pri presoji bistvenosti vedno upoštevati tudi naložbe izdelovalca baze podatkov.⁴¹ Kot izhaja iz uvodne izjave 42, je prepoved jemanja izvlečkov in ponovne uporabe namenjena preprečevanju oškodovanja naložbe.⁴²

95. Dejavniki za ugotavljanje vrednosti zadevnega dela baze podatkov so lahko torej tudi realizirane naložbe, zlasti stroški pridobivanja.⁴³

96. Tudi prag bistvenosti v Direktivi nima pravne opredelitve. Po splošnem mnenju v literaturi je zakonodajalec Skupnosti razmejitev namenoma prepustil sodni praksi.⁴⁴

97. Vendar bistvenost ne sme biti odvisna od tega, ali je podana precejšnja škoda.⁴⁵ Taka navedba v uvodni izjavi, in sicer na koncu uvodne izjave 42, namreč ne more zadostovati za tako visoko postavitev praga za pridobitev varstva. Poleg tega je vprašljivo, ali bi bilo „precejšnja škoda“ sploh mogoče vzeti za merilo za ugotavljanje bistvenosti, ker bi lahko uvodno izjavo 42 razumeli tudi tako, da je „precejšnja škoda“ dodaten pogoj, ki se zahteva v primerih, v katerih gre za bistveni del, torej ko je bila bistvenost že ugotovljena. Celo učinek prepovedanih dejanj, omenjen v uvodni izjavi 8, in sicer „resne gospodarske in tehnične posledice“, ne more upravičiti preveč stroge presoje glede na škodo. Namen obeh uvodnih izjav je namreč poudariti gospodarsko nujnost varstva baz podatkov.

98. Kar zadeva presojo zadevnih delov baz podatkov, ni sporno, da postopki potekajo tedensko. S tem se postavlja vprašanje, ali se ob relativni presoji zadevni deli primerjajo s celotno vsebino baze podatkov ali celotno vsebino baze podatkov za ustreznih teden. Končno bi bilo lahko mogoče za celotno

41 – Primerjaj Guglielmitti, navedeno zgoraj v opombi 25, str. 186; Krähn, navedeno zgoraj v opombi 9, str. 161, in Leistner, navedeno zgoraj v opombi 12, str. 172.

42 – Pri tem po določenem pojmovanju za oškodovanje zadošča že abstraktna prisvojitve, glej Leistner, navedeno zgoraj v opombi 12, str. 173, primerjaj tudi Speyart, navedeno zgoraj v opombi 14, str. 171 (174).

43 – Carine Doutrelepon, „Le nouveau droit exclusif de producteur de bases de données consacré par la directive européenne 96/9/CE du 11 Mars 1996: un droit sur l'information?“, v: *Mélanges en hommage à Michel Waëlbroeck*, 1999, str. 903 (913).

44 – Doutrelepon, navedeno zgoraj v opombi 34, str. 913; Gaster, navedeno zgoraj v opombi 8, odstavek 496; Leistner, navedeno zgoraj v opombi 12, str. 171, in von Lewinski, navedeno zgoraj v opombi 13, petnajsti odstavek glede člena 7.

45 – O tem drugače Karnell, navedeno zgoraj v opombi 22, str. 1000, in Krähn, navedeno zgoraj v opombi 9, str. 163.

tekmovalno sezono sešteti vse zadevne dele, ki se tedensko uporabijo, in šele tako pridobljeno vsoto primerjati s celotno vsebino baze podatkov.

2. Prepovedi v zvezi z bistvenim delom vsebine baze podatkov (drugo vprašanje za predhodno odločanje)

99. Razlagi, ki ustreza namenu pravice *sui generis*, torej ustreza le primerjava zadevnega dela in celote v istem časovnem okviru. Taka primerjava lahko poteka po tednih ali na podlagi tekmovalne sezone. Če se uporaba nanaša na več kot polovico tekem, se lahko zadevni del vedno opredeli kot bistven. Vendar pa lahko zadostuje tudi manjši delež od polovice glede na vse tekme skupaj, če je delež v nekaterih kategorijah tekem, kot na primer v Premier League, višji.

101. Pravica izdelovalca iz člena 7(1) Direktive, da prepove določena dejanja, pomeni prepoved teh dejanj, in sicer jemanja izvlečkov in ponovno uporabo. V vrsti uvodnih izjav⁴⁶ so ta dejanja označena kot „neupravičena“.

102. V nadaljevanju je potrebna razlaga pojmov „jemanje izvlečkov“ in „ponovna uporaba“. Zato je treba razložiti ustrezne pravne opredelitve iz člena 7(2) Direktive. Pri tem je treba spomniti tudi na cilj Direktive, to je uvedbo nove vrste pravice varstva. To bo pri razlagi obeh pojmov treba upoštevati kot orientacijsko merilo.

100. Ob absolutnem pristopu bi vsakokratne zadevne dele sešteli tako dolgo, dokler ne bi bil prekoračen prag bistvenosti zadevnih delov. Tako se lahko ugotovi, od katerega trenutka lahko govorimo o tem, da so zadevni deli bistveni.

103. Za obe prepovedani dejanji velja, da ni bistven cilj ali namen uporabnika vsebine baze podatkov. Zato tudi ni odločilno, ali uporaba poteka iz komercialnih razlogov. Odločilne ostajajo le značilnosti dejanskega stanja, navedene v obeh pravnih opredelitvah.

46 — Glej npr. uvodne izjave 8, 41, 42, 45 in 46.

104. Prav tako za obe prepovedani dejanji velja, da za razliko od člena 7(5) niso zajeta le ponovna in sistematična dejanja. Ker morajo prepovedana dejanja po odstavku 1 zadevati bistvene dele vsebine baze podatkov, zakonodajalec Skupnosti za ta dejanja postavlja manjše zahteve kot v okviru odstavka 5, ki velja za nebistvene dele.

105. V zvezi s tem je treba opozoriti na nomotehnično napako v Direktivi⁴⁷. Ker se tudi v pravni definiciji člena 7(2) napotuje na celoto ali bistveni del, se v odstavku 1 po nepotrebnem podvaja že normirani pogoj. Pravna definicija iz člena 7(2) v povezavi s členom 7(5) celo vodi do protislovja. V odstavku 5 je namreč prepovedano jemanje izvlečkov in ponovna uporaba nebistvenih delov. Če bi zdaj jemanje izvlečkov in ponovno uporabo razlagali v skladu s pravno definicijo iz člena 7(2), bi prišli do – nenavadnega – rezultata, da so v členu 7(5) določena dejanja v zvezi z nebistvenimi deli prepovedana le, če se ta dejanja nanašajo na celoto ali bistvene dele.

106. Različni udeleženci so opozorili tudi na vidik konkurence. Ta vidik je treba obravna-

vati upoštevajoč ozadje, in sicer da v končni različici Direktive ni določila o izdajanju prisilnih licenc, ki ga je prvotno predlagala Komisija.

107. Nasprotniki širokega varstva izdelovalca baze podatkov se bojijo, da bi pri takem varstvu obstajala nevarnost oblikovanja monopolov, zlasti pri podatkih, ki so bili do zdaj prosto dostopni: tako bi lahko izdelovalec, ki je v položaju obvladovanja trga, ta položaj zlorabil. V zvezi s tem je treba spomniti na to, da v Direktivi ni izključena uporaba pravil konkurence iz primarnega prava in sekundarne zakonodaje. Protikonkurenčna ravnanja izdelovalcev baze podatkov so še naprej predmet teh pravil. To izhaja iz uvodne izjave 47 in iz člena 16(3) Direktive, v skladu s katerim Komisija ugotavlja, ali je uporaba pravice *sui generis* vodila k zlorabi prevladujočega položaja ali drugačnemu poseganju v svobodno konkurenco.

108. V tem postopku se je obravnavalo tudi vprašanje pravnega obravnavanja prosto dostopnih podatkov. V zvezi s tem vlade, ki so intervenirale v postopku, zastopajo mnenje, da javni podatki niso zaščiteni z Direktivo.

109. Glede tega je treba poudariti, prvič, da varstvo zajema le vsebino baz podatkov, ne

47 — Glej Koumantos, navedeno zgoraj v opombi 16, str. 121.

pa vsebine podatkov. Nevarnost, da bi se varstvo razširilo tudi na informacije, vsebovane v bazi podatkov, se lahko po eni strani prepreči s tem, da Direktivo glede tega vprašanja, kot je tukaj predlagano, razlagamo ustrezno ozko. Po drugi strani glede na okoliščine primera obstaja obveznost uporabe nacionalnih pravil in pravil Skupnosti o konkurenci.

110. Glede varstva podatkov, ki oblikujejo vsebino baze podatkov, ki je uporabnik podatkov ne pozna, je treba opozoriti na to, da so v Direktivi prepovedana le določena dejanja, in sicer jemanje izvlečkov in ponovna uporaba.

111. Medtem ko prepoved jemanja izvlečkov, določena v Direktivi, izhaja iz poznavanja baze podatkov, to ni nujno povezano s ponovno uporabo. K tej problematiki se je torej treba vrniti v okviru ponovne uporabe.

a) Pojem „jemanja izvlečkov“ v smislu člena 7 Direktive

112. Pojem „jemanja izvlečkov“ v smislu člena 7(1) Direktive je treba razlagati na podlagi pravne opredelitve iz člena 7(2)(a).

113. Prvi element je prenos vsebine baze podatkov na drug nosilec podatkov, pri čemer je to lahko trajno ali prehodno. Iz besedne zveze „na katerikoli način in v katerikoli obliki“ lahko sklepamo, da je zakonodajalec Skupnosti izhajal iz širokega pomena pojma „jemanja izvlečkov“.

114. Zato ni zajet le prenos na nosilec podatkov istega tipa⁴⁸, temveč tudi na drug tip nosilca podatkov⁴⁹. Tudi samo tiskanje je tako zajeto s pojmom „jemanje izvlečkov“.

115. Poleg tega se pojma „jemanje izvlečkov“ jasno ne sme razlagati tako, da izvlečenih delov ne sme več biti v bazi podatkov, da bi prepoved veljala. Pojma „jemanje izvlečkov“ pa ne smemo razlagati tako široko, da bi bil s tem zajet tudi posredni prenos. Nasprotno, zahteva se neposreden prenos na drug nosilec podatkov. Za razliko od „ponovne uporabe“ pri tem ni zahtevan dejavnik javnosti. Zadošča tudi zasebni prenos.

48 — Von Lewinski, navedeno zgoraj v opombi 13, devetnajsti odstavek glede člena 7.

49 — Gaster, navedeno zgoraj v opombi 8, odstavek 512.

116. Glede drugega elementa, namreč zadevnega predmeta baze podatkov („celota ali bistveni del“), se lahko sklicujemo na izvajanja o bistvenosti.

je varstvo zagotovljeno tudi zoper dejanja nekomercialnih uporabnikov.

117. Uporaba zgoraj navedenih meril za konkretno dejansko stanje v postopku v glavni stvari je naloga nacionalnega sodišča.

120. V pravni definiciji navedena sredstva za „ponovno uporabo“, kot so „distribuiranje primerkov“, „dajanje v najem“ in „sprotni prenos (on-line)“, je treba razumeti le kot taksativno naštevanje, kar izhaja iz pristavka „ali drugimi oblikami prenosa“.

b) Pojem „ponovne uporabe“ v smislu člena 7 Direktive

121. Pojem „dajanje na voljo“ je ob dvomu treba razlagati široko,⁵⁰ na kar kaže pristavek „vsaka oblika“ iz člena 7(2)(b). Le zamisli⁵¹ ali iskanje informacij kot takih na podlagi baze podatkov⁵² pa niso zajeti.

118. Iz pravne definicije člena 7(2)(b) Direktive izhaja, da se ponovna uporaba nanaša na dajanje na razpolago javnosti.

122. Različni udeleženci so trdili, da so bili podatki javno znani. Ali je to podano, je treba presoditi na podlagi konkretnega dejanskega stanja, kar je v pristojnosti nacionalnega sodišča.

119. Z zavestno uporabo pojma „ponovna uporaba“ namesto „ponovno izkoriščanje“ je zakonodajalec želel jasno izraziti namen, da

50 – Von Iewinski, navedeno zgoraj v opombi 13, sedemindvajseti odstavek glede člena 7.

51 – Von Lewinski, navedeno zgoraj v opombi 13, enaintrideseti odstavek glede člena 7.

52 – Grützmacher, navedeno zgoraj v opombi 16, str. 336.

123. Vendar tudi, če bi nacionalno sodišče ugotovilo, da gre za javno znane podatke, to ne izključuje, da bi deli baze podatkov, ki vsebujejo javno znane podatke, vendarle uživali varstvo.

tiskanega medija ali iz medmrežja, ne pa iz same baze podatkov. Za razliko od jemanja izvlečkov „ponovna uporaba“ zajema tudi posredne poti pridobivanja vsebine baze podatkov. Pojem „prenos“ je zato treba razlagati široko.⁵³

124. V členu 7(2)(b) Direktive namreč najdemo tudi ureditev o izčrpanju pravice. Do tega pride le pod določenimi pogoji. Eden od pogojev je „prva prodaja primerka“. Iz tega lahko sklepamo, da lahko pride do izčrpanja le pri takih telesnih predmetih. Če ponovna uporaba poteka drugače kot prek reproduciranega primerka, ni izčrpanja. Glede prenosov „on-line“ je to načelo izrecno določeno v uvodni izjavi 43. Varstvo s pravico *sui generis* se torej ne uporablja le pri prvem „dajanju na voljo javnosti“.

126. Uporaba navedenih meril za konkretno dejansko stanje v postopku v glavni stvari bo naloga nacionalnega sodišča.

125. Ker Direktiva ne navaja števila transakcij po prvem „dajanju na voljo javnosti“, to število ne more igrati nobene vloge. Če gre tako za bistveni del vsebine baze podatkov, je ta zaščiten tudi takrat, ko je izvlečen iz neodvisnega vira, na primer iz

127. V zvezi z vprašanji za predhodno odločanje je treba še opozoriti, da je treba, če niso prizadeti bistveni deli, preveriti, ali gre za ponavljajoče se in sistematično jemanje izvlečkov in/ali ponovno uporabo nebistvenih delov (glede tega glej moje mnenje v sklepnih predlogih v zadevah C-203/02, C-338/02 in C-444/02).

⁵³ — Von Lewinski, navedeno zgoraj v opombi 13, osemintrideseti odstavek glede člena 7.

VII – Predlog

128. Sodišču predlagam, naj na vprašanja za predhodno odločanje odgovori:

1. Pogoj iz člena 7(1) Direktive Evropskega parlamenta in Sveta 96/9/ES z dne 11. marca 1996 o pravnem varstvu baz podatkov, da se morajo naložbe nanašati na izdelavo baze podatkov, je treba razlagati tako, da pridobivanje in pridobivanju namenjene naložbe v primeru, kakršen je postopek v glavni stvari, zajemajo naložbe, ki se nanašajo na določitev datumov tekem in igralni parov, ter da sestavljanje koledarjev tekem zajema tudi naložbe, ki v okviru preverjanja pogojev za dodelitev varstva niso pomembne.

2. V Direktivi predvideno varstvo proti jemanju izvlečkov oziroma ponovni uporabi je treba razumeti tako, da druge osebe razen avtorjev koledarjev tekem podatkov, vsebovanih v teh koledarjih tekem, brez soglasja teh ne smejo uporabljati za organiziranje športnih stav in za druge poslovne dejavnosti.

3. Bistveni del vsebine baze podatkov v smislu Direktive, ocenjen kakovostno in/ali količinsko, je lahko prizadet tudi, če so v tedensko izdanih stavnih lističih od podatkov iz koledarjev tekem vsakokrat uporabljeni le za en teden potrebni podatki o tekmah in če so podatki o tekmah pridobljeni in preverjeni iz drugih virov, ne pa iz virov avtorja baze podatkov, pri čemer se to izvaja vso igralno sezono.